

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna petič-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam veljaja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji veljaja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljaja 1 gl. več na leto.

Posamezne šte. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Položaj v Bosni in Hercegovini.

Nedavno smo prinesli vest, da se Bosna vže sama vzdržuje, kar pa po razodetju ondašnjih razmer od strani državnega finančnega ministra Kallay-a vendar ni po vsem resnično. Naj toraj iz poročila ministra v delegacijah nekoliko povzamemo, da se razvidi resnični dejanski stan Bosne in Hercegovine.

V merodajnih krogih si dotične glave mnogo prizadevajo ravnotežje v bosansko upravno gospodarstvo vpeljati, ter se najprvo poprašujejo, ali bo mogoče stalno vojsko ondi znižati? Ali se ni bati, da se neredi povrnejo? Lahko se računa, da se neredov ni treba bati, ako se bode v pravem času na to gledalo, da se srbska agitacija med narodom zabrani. Ko se je vojaški nabor leta 1882 prvič ondi vpeljal, je mnogo mladenčev pobegnilo v gore. Letos so že sami prostovoljno prihajali in jih ni bilo treba siliti. Videlo se je celó, da so mladenči prišli ozaljšani s pisanimi trakovi in zastavami. Največ jih je pobegnilo iz Hercegovine. Ondi znaša število pobeglih 2500 duš. Se vé, da niso vsi vojaški begunci, temveč je tudi mnogo taciil vmes, ki niso sposobni, da bi puško nosili. Le-ti so bežali iz sumega strahu pred naborom. Večina se jih je že vrnila in se sami k naboru oglašajo, in tako je bilo mogoče letos veliko več novakov nabrati, kakor pa je bil od začetka namen. V Črnigori jih je menda še nekako 200 do 300, za ktere je pa boljše, če tam ostanejo, kajti ti so večinoma sami uporniki in bi doma le vzajemnost in mir kalili.

Vojaški nabor se je letos vršil jako ugodno in mirno. Trajal je po Bosni jeden mesec in

po Hercegovini 18 dni. Dasi tudi ni še vse, kakor bi moralo biti, se vendar lahko reče, da je podlaga narejena in postavljena, na kateri se bode bosansko narodno vojaštvo dalje gojilo. Letos je ondi že 8 narodnih kompanij, kojim so častniki in podčastniki iz hrvaških in avstrijsko-srbskih polkov postavljeni. Čuda je viditi, kako lepo se bosnjaški vojaki obnašajo in vežbajo. Lepo so opravljeni, imajo dobro hrano in dobivajo redno svojo plačo. Kuha se posebej za mahomedane in posebej za kristjane. Tega, se vé, v turskem taboru ni bilo, zato tolik strah pred lanskim naborom.

Roparji se pa še sem ter tje pokažejo, največkrat ob črnogorsko-hrcegovski krajini. Po pet in po šest jih hodi skupaj. Močne in goste vojaške in orožniške patrole jih pa povsodi preganjajo in se je nadjati, da jih bodo kmalo zatrli.

Orožniki (žandarji) se bodo po zasedenih deželah še zdatno pomnožili, kajti oni se plačujejo iz deželnih dohodkov. Le bilo bi želiti, da bi se za-nje mnogo spretnih ljudi oglasilo. Poleg orožnikov opravlja orožniško službo tudi še 300 vojakov, ki so se posebno o priliki preganjanja roparjev odlikovali in so bili z križci in svetinjami odlikovani. Roparji se bodo še nekoliko časa potikali, s časoma bodo pa vendar le poginili.

Kar se tiče davkov, so Bošnjaki mimo nas mnogo na boljsem. Kakor je minister Kallay poročal, so menda ondi eksekutivne dražbe bele vrane, pri nas pa žalibog tega ne moremo trditi. Zemeljski kataster stane na leto 700.000 gold. in se bo bodoče leto dovršil. Potem preostanejo le še cenilna dela, ki se bodo počasi tudi vravnala.

Posebnost Bosne in Hercegovine obstoji

pa v tem, da so vsi gozdi državna last! Žal bog, da so tako hudo izsekani in to posebno okoli velikih cest. Ako pa zavijemo po jeden ali dva dni hoda v gore od velike ceste, sprejme nas pa še takozvani prvotni gozd, kjer še ni nikdar sekira pela. Na take gozde naleteli smo leta 1878 na potu iz Sarajeva v Kladanj. Visoko gori v planinah leži mogočno drevje, deblo ob deblu vse naskriž; starost ga sama podira, ker so moči opešale. Iz teh gozdov dal se bo zlat zaklad dvigniti, samo da se za to potreben kapital dobi. Kaj pak, da ravno tega v Bosni in Hercegovini živo primanjkuje. V Sarajevu je en sam denarni zavod, podružnica „Unionbanke“, ki se z denarno kupčijo peča. Bosanski gozdi so zlata vredni, kajti krasna stoletna bukovina in prekrasna jelovina ne dobiva se z lepo kje drugej taka, kakor ravno ondi. V osrčji teh gozdov je pa železne rude vse polno, le potrebnega kapitala in umnega podjetnika čaka, da jo na svitlo spravi. Bog daj in visoka vlada naj čuje, da vse to pride v poštene roke, ne pa judom in drugim pijavkam.

Tobaka ali duhana se od leta do leta več prideljuje, kar bode tudi gmotno blagostanje Bosne in Hercegovine kmalo zboljšalo.

V povzdigo domače obrtnije in kupčije gradili se bote dve železnici. Ena iz Sarajeva, kakor smo že omenili, do morja, druga pa preko Novega Bazara do Mitrovice. Ko bode dežela zadosti razvita ter preprežena s potrebnimi cestami in železnicami, napredovalo bode tudi rudarstvo, kar je ravno glavno bogastvo zasedenih dežel. Železnice gradile se bodo z ozkim tirom in sicer iz tega vzroka, ker so mnogo cenejše, kakor pa z navadnim tirom, današnjim potrebam pa vendar-le popolno zadostujejo. Poglavitna reč je, da se kmalo z

Listek.

Popotne črtice iz domačije.

(Dalje.)

Loka! Čudež svetá to mestice ravno ni, moj namen pa tudi ne, da bi popisoval to, kar mi je bilo tu všeč in kaj ne; mestice je preblizo Ljubljane, toraj nič kaj imenitno, ker si ga vsak lahko ogleda za toliko denarja, kolikor je n. pr. na Dunaji vstopnine v kako izbornu gledišče. Meni bilo je znano že prej, recimo pred 30 letmi, ko sem imel tam še sošolce, ki zdaj že počivajo pod zemljo, nekteri so se pa vendar temu še vbrani in tlačijo zemljo v taki ali taki obleki.

Toraj o Loki nič, ko to, da sem ob svojem obhodu videl po hišah zapisane preveč nemškutarije, premalo slovenščine. Dobro mi to ni storilo, posebno še zato ne, ker sem mislil poiskati svojega znanca iz deželnega zbora,

vrlega možaka Blaža Mohorja, ki me je v Ljubljani povabil že na „loške smojke“. Njega sem toraj zgrešil, pa popotni čevlji so me vlekli ali gnali v Staro Loko v kaplanijo, kjer sem pogledal, kako se godi mojemu znanecu, kterege sem pred več letmi v Žužemberku poslušal, ko je na prižnici govoril tako, da sem jaz zapomnil si govor. Malo sva se pomenila, potem pa odšla nazaj v Loko, kjer sva se poslovila. Jaz sem ostal še zavoljo kosila v gostilnici, kjer sem za odhod dobil šopek vrtnih evetlic, kterege sem radovoljno sprejel in potem odšel z njim dalje. Če človek ne dobi redov, mora biti zadovoljen s šopki.

Od Loke do Kranja gre železnica kar naravnost, da se človeku ne more skoro nič pripetiti. Jaz sem si vžgal smodko, pa se naslonil v stran. Ali vrag vedi, če ima človek brado, je gosposko oblečen in še celó smodko kadi, mora li zato biti kdo, ki zna samo nemški? Vsaj to se je meni zdelo, ko meni nasproti vsedivši se mož kmetiške obleke in podobe

stegne usta, pomoli v žnablje vtaknjeno tlinko proti meni in reče:

„Pit si a pisl fajer!“

O ti zver ti! Skoro bi bil mahnil z roko ter mu izbil smodko, da bi bila k večemu za „čik“, pa premagam se in rečem:

„Če hočete imeti „fajer“, morate že drugam iti, na Nemško vsaj; če pa od mene hočete imeti ognja, ne prosite me za „fajer“!“

Zdelo se mi je, da so se nekteri nasmehnili, drugi so se celó zakrohotali; mož pa, ki je tako pokazal, da zna nemški, obrnil se je proti ženski zraven njega sedeči, ter prav osorno rekel ji: „Na, ali si slišala? Ta-le — gotovo je gospod, ker ima brado — zna nemški, to stavim, pa mi tako nazaj dá. Zdaj mi pa prižgi cigaro ti, ki nemščino toliko obrajša!“

Zopet je smeh v vozu, ženska se briše po obrazu in skriva za robec, jaz pa potegnem žveplenko in ponudim možu ognja; sprejme ga hvaležno in ko je parkrat dima spustil iz ust, reče nekako zategnjeno:

morjem zvežejo in se bo krasni bosniški les po tem potu iz dežele pošiljal.

Žalibog da ni prave edinosti med pravoslavnicami in katoliki. Srbski popi nespravljivi, kakor so, pri vsaki priložnosti napadajo katolike in njih duhovenstvo, in dostikrat je vlada prisiljena posredovalno ali pa tudi ukazovalno srbske duhovnike k redu opominjati. Srbi se vedno bojé, da ne bi Bosna cela katoliška postala. Vlada se prizadeva vsem pravična biti in o potrebi tudi vse enakomerno podpira. Mi ne vidimo nobene škode, ako bi se Srbi pokrstili, pač pa obilen dobiček za deželo in celo Avstrijo. Kako da je srbska vera piškava od zunaj in znotraj, vé le tisti, ki je imel priložnost s Srbi v ožjih krogih občevati.

Konečno minister pravi: Res da dohodki vseh stroškov še ne pokrijejo, ker vojaški stroški so bili do zdaj zaradi posebnih razmer veliki in sploh je treba pri vseh rečeh in vradnijah nove uprave, kar prizadeva mnogo stroškov. Ali zanaprej se bodo, kakor rečeno, vedno zmanjševali in dohodki, upamo, enakomerno vedno zvikševali. Kar se tiče stroškovnika, je z ozirom na redne dohodke upanje, da prihodnje leto ne bo primanjkljaja; ker razni prihodki ne dohajajo samo redno, ampak so tudi čedalje višji. Le posebno slaba letina bi znala kak nered napraviti, kar se pa tudi po družih deželah v enakem primerljeju godi.

Kar pa se tiče postavo-pravne strani, je bilo pred leti največ tožb in sicer se je tožilo ne le o slabi izpeljavi postav, ampak tudi krivičnosti postav samih. Po zasedenji dežele je bilo takoj vpeljano avstrijsko pravo, se vé, da zaradi posebnih razmer je bila izpeljava pomanjkljiva. Ljudstvu se je posebno prikupilo tako imenovano bagatelno postopanje. V naznanjenem dnevu se sodnik v sredi vasi vtabori in vsak vé, kdaj in kje zamore tožiti in pravice iskati. Postava je še le 1. septembra veljavna postala, pa že je ljudstvu prav priljubljena, tedaj je upati, da se v prav kratkem času pri ljudstvu vkorenini. Bog daj, da se upi vresničijo ter v razdejani deželi mir, red in blagostanje čedalje bolj vstanovi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. novembra.

Avstrijske dežele.

Budžetni odsek *avstrijske delegacije* je dovršil 7. novembra posvetovanje o rednih

stroških za vojsko. Pri seji so bili: grof Kalnoky, grof Bylandt-Rheidt, državni minister Kallay i. dr. — Najprej se je nadaljevala generalna debata o potrebah za vojno. Deleg. dr. Sturm je kritikoval posamezne nastavke pri proračunu, rekoč, da se v proračun manj postavi, kakor se v dejanji izda, vojni minister je v daljšem govoru temu oporekal. Potem so prestopili v specijelno debato, pri kateri je državni vojni minister odgovarjal na razna vprašanja delegatov. Redni trošek za vojne potrebe so sprejeli potem brez črtanja po vsih nastavkih, in prihodnja seja je bila napovedana na jutro ob 11. uri.

8. t. m. se je posvetoval ta odsek o izvanredni potrebščini za vojno, za kar se potrebuje 6,876.005 gl. Poročeval je dr. Evzebij Črkavski, ki je kazal na to, da je ta svota le mimogredoča, ki se potrebuje za nove stavbe in za vtrdbe, za vojaški zemljepisni zavod, za preosnovno vojne, in za više stroške pri vojni v južni Dalmaciji. Odsek je sprejel potem posamezne nastavke izrednih stroškov in je nekaj črtal le pri prostoru za vaje v Saleburgu.

Dnevni red drugi splošnji seji delegacije tastran litvanskih dežel 10. t. m. je ta-le: Bere se zapisnik zadnje seje in naznanijo se po § 24. poročilo budžetnega odseka; a) v prevdanku skupnega denarstvenega ministerstva; b) o prevdanku skupnega najvišjega računskega soda; c) o nastavku „carina“; d) o prevdanku skupnega ministerstva za vnanje poslove in o naknadnem kreditu za taisto; e) poročilo budžetovega odseka o prevdanku za pomorstvo in naknadnem kreditu za taisto.

4. seja *ogerske delegacije* je bila 8. t. m. Predsedoval je kardinal Hajnald, perovodji sta bila: grof Cziraki in Alb. Berzevizy. Od skupne vlade sta bila navzoča: sekejski načelnik Szögyeny, obrist Pápaj in kapitan Semsey; od ogerske vlade: ministerski predsednik Koloman Tisza in minister baron Oreczy. Prebral se je zapisnik seje, ki je bil potem poverjen. Sprejmo se potem proračuni skupnega ministerstva za unanje poslove, pomorstva in skupnega najvišjega računskega urada, to se bode naznanilo delegaciji državnega zbora po poslanstvu. Potem se voli odsek sedmerih, ki so: Ludovik Tisza, dr. Maks Falk, pl. Berzevizy, Hagedüs, Oliver Szlavy, Štefan Rakovsky in Moric Wahrman. Ministerski predsednik pové, da bode delegacija državnega zbora proračun skupnega vojaškega ministerstva in zasedenih dežel obravnavala v dne 12. t. m. On prosi tedaj, da se obravnave ne zavlečejo, naj se stvar tako vredi, da bode ogerska delegacija te predloge razrešila v soboto 10. t. m. ali v daljši seji ali pa, da bi bila seja v nedeljo. Potem se seja sklene in prihodnja seja bode v soboto 10. t. m.

Cesarjevič Rudolf in cesarevna *Štefanija* se bosta jutro večer vrnila iz Berolina na Dunaj nazaj. Cesarevna Štefanija se bode

prej podala na kolodvor štettinski, da se tam poslovi pri cesarji in pri članovih kraljeve obitelji, ki imajo priti iz Hubertusstock in potem se bode z vzvišenim soprogom iz anhaltskega kolodvora peljala s posebnim vlakom na Dunaj.

Nova državna zbornica izročila se bo ministerstvu notranjih zadev 19. novembra na jako slovesen način. Dobro, in vseučilišče, mar li male slovesnosti ni bilo vredno?

Ministerstvo za nauk in bogočastje je odločilo, da vpisovanja na pražko univerzo bogoslovskemu oddelku ne bode več rektor, temveč dekan bogoslovskega oddelka oskrboval in to iz tega vzroka, da se bogoslovci izognejo neljubemu slučaju nekatoliškemu rektorju obljubo delati. Akademski senat nemške univerze se je zoper ta vseskozi pravični odlok pritožil na ministerstvo, katero je pa pritožbo odbilo, kar je le prav in čisto naravno.

Sekejski načelniki na *Hrvaškem* se bodo jemali iz srede krajinskega opravništva; le v ministerstvu za poduk in bogočastje ostane sekejski načelnik Vončina.

Ban na Hrvaškem bode baron Franc Filipovič, ki si je pridržal imenovanje sekejskih načelnikov, tako sedaj pripovedujejo časopisi. Tretji volitveni oddelek v I. okraji v Zagrebu je volil 7. t. m. štiri zastopovalce v občinski svet.

Velikodušnost Madjarov do Hrvaške se je tudi v Karlovcu prav sijajno prikazala. Kakor znano, so tudi svoje dni grbe z madjarskimi napisi potrgali in ogerske napise prebarvali. Namestni veliki župan je potem po vojake poslal, dasiravno je bil povsod mir. Občina je dobila sedaj račun za 600 gl. Kaj pa, da so ljudje tega zelo veseli in županovega namestnika hvalijo.

Čestokrat se zgodi, da Madjari Hrvatom, kedar se ž njimi svadijo, naštevajo, koliko so zánje že potrosili. Tudi sedaj bi radi inozemstvo prepričali, koliko so vže storili za Hrvate; nekdo je namreč v „Journal des Debats“ naštel, da je Madjarsko za Hrvate v 14 letih naložilo vže 227 milijonov. „Pozor“ te številke prav oceni in Ogrom priporoča, naj Hrvate, ki jim toliko stroškov prizadevajo, vendar iz rok izpusté. — Vezí, ki imajo Hrvaško družiti z Ogersko, bi imele sedaj postati povsem drugačne, železnice se imajo namreč tako delati, da bodo obema deželama na korist, da ji bode gmotna korist družila, pobiranje davkov se ima zlajšati, pred vsem se mora pa uprava preosnovati, da se odmakne povod tožbam. Špletke zoper državno zvezo z Ogersko pa se imajo odločno zavračevati, in prihodnji ban bode v tem smislu deloval z deželnim zborom, ako drugače ne, pa tudi zoper deželni zbor. Vpraša se tukaj, ali je Hrvaška pripravljena opustiti za nekaj časa idealno politiko, ali bodo možje, ki vodijo javno mnenje na Hrvaškem, sodelovali zgolj za gmotno stanje? Treba je, da se odpravi sovraštvo med tema dvema na-

„Oni so pa, naj ne zamerijo, Slovenec, pa še hud.“

„I no, snedel še nikogar nisem“ — odgovorim jaz — „ker če bi vsakega, ki mi ni po volji, kar snedel, bi bil že tako debel, da bi me ta vlak ne peljal.“

„Ej, pusti, pusti“ — drega zdaj ženska mojega nasprotnika — „saj vidiš, da nič ne opraviš. To je kak jezični dohtar, ker ima špegle, saj vidiš!“

„Beži no, ne bodi neumna“ — pa odgovori mož — „jezični dohtarji se ne vozijo v tretjem razredu med kmeti, ampak v onih zelenih vagonih spredaj. To je že fajn gospod, če bi tebe ne bilo, bi se bila morda že še kaj zmenila. — Ali ni res, gospod?“ — se obrne proti meni.

„O, kaj pa, se ve da“ — odgovorim, a v tem zapiska hlaponova piščal in v Kranji smo. Jaz vstanem in se obrnem proti vratom, mož mi pomoli roko in reče:

„Zdaj Jih bom že poznal, če Jih bom

videl v Ljubljani. Pa srečno, no, in brez zamer!“

„Srečno“ — rečem jaz in stopim iz voza, žena pa se je bila potisnila v kot in morda pogledala še le za mano.

Vožnja po železnici do Kranja je kratka, pa kakor to kaže, utegne kolikor toliko kratkočasna biti. Na pol na smeh držeč se stopim z voza in grem proti vzhodu. Tam naletim na prijatelja, s katerim korakam ob naglem razgovorjanji v mesto. Zvedeti je hotel od mene več, kakor sem mu mogel dopovedati na kratki poti. Posebno minuli deželni zbor kranjski je bil na rešetu in kar je zvedel moj prijatelj od mene, mu je bilo silno všeč, on je bil popolnem mojega mnenja.

V Kranji se nisem dolgo mudil, pogledal sem le nekatere znance in prijatelje, oglasil se tudi pri velečastitem gospodu dekanu, v katerem sem po kratkem razgovoru spoznal jako bistroumnega možaka, duhovna in politikarja; to je kaj, da se človek ogreje, ob enem pa si vtrdi

spoštovanje do oseb in stanú. Žal, da so me popotne noge dregale, drugače bi bil še ostal in gotovo ne sebi na škodo. — Zunaj naletel sem tudi na svojega starega znanca iz Kamnika, „kloštermuca“, kterega že več let nisem videl; veselilo me je, izreči mu, da se mi vidi čvrst in zdrav — tem bolj, ker sva mi-dva edina še na svetu iz tistih let, ki sva ob „klošterski košti“ študirala.

Potem sem se nekoliko oglasil v Žumrovi gostilnici, kjer sem našel znance, s kterimi smo vdarili ob politično struno; pela pa je tako, da bi je ne bil smel vsak slišati, vsaj neko uho v Ljubljani ne, ki misli, da je vse lepo vbrano, če se njemu tako zdi. Pa v Kranji so dobri ljudje, tiskarnice in državnih pravdnikov pa ne, zato je tudi življenje vse drugačno. Še dr. Štampilhar, kakor je hladnokrven in zamišljen, natezal je ustnice, da človek ni vedel, se li smeje ironično ali zares.

Pa meni tu ni bilo počitka. Ven, le ven iz mesta! Akoravno je že večernico odzvonilo,

rodama, ki sta drug drugemu potrebna. Zato se hočejo te poti tudi držati, ko bi Hrvatje od kraja ne marali za tako približevanje. — Se bode videlo, ali so to zgolj lepe besede, ali je morda kaj resnice vmes.

Vnanje države.

Na Srbskem se je z radikalcem z vso mogočo ojstrostjo postopati jelo. Načelniki radikalnega odbora inženirja Pasića, Teodorovića, Rašo Milosdevića, profesorja Geršića, Andreja Nikolića, trgovca z duhanom Taušanovića in profesorja Gjajao zasačila je policija ponoči na 7. t. m. in jih vtaknila v zapor. Srbska policija z zaporom ni ravno štedljiva, ako so ji neljube osebe na napotji. Leta 1882 zaprla je tudi meni nič tebi nič kar čez noč ondašnjega župana Karabiberovića in deset drugih meščanov v Belemgradu, ker so bili nekako pred desetimi leti v upravnem odboru neke srbske banke, in se jim je še sedaj očitalo, da je menda odbor propad banke zakrivil. — Sedanje načelnike je zaprla po zahtevanju kraljevega komisarja v zajčarskem okrožju, kjer se je obsedni stan oklical, generala Nikolića. Nikolić je bil poprej vojni minister in so mu radikalne spletke dobro znane. Gotovo je prišel kaki zvezi upornikov z radikalcem na sled in jo je toraj s korenino vred vničiti hotel. S tem pa je očitvidno dokazano, da zajčarski upor nikakor nima lokalnega pomena, temveč srbska vlada sama priznava, da je to prvi korak pričetu splošne prekuacije.

Upor v Zajčarskem okrožju je tim znamenitejši, ker je to okrožje volilni okraj načelnika srbskih radikalcev, inženirja Pasića. Vsa druga okrožja so se rada ali nerada novi postavi in novemu ministerstvu uklonila, le Zajčarji tega niso hoteli, ker jim je iz Belega grada od Pasića in pristašev uporen veter pihal. Pasić je mislil ministerstvo v zadrego spraviti, ko je nevedne Zajčarje k uporom podpihaval, se je pa sam na limance vjel. Obžalovanja vredno je le srbsko ljudstvo, ki se je k uporom zapeljati dalo, ker se mu čisto nobena krivica ne godi. Drugod se je narod vzdignil, ker so ga težnje že do kosti žulile. Srbin ne pozna zemljišnega davka. Ondi je še davek od glave upeljan in ta ni zdaten. Toraj pravega vzroka za upor v narodu ni. Nesrečnejši so svojo kožo za vzore radikalcev na prodaj postavili.

Telegrami iz **Beligrada** poročajo, da vojaki od treh strani na uporna okrožja prodirajo in jih bodo popolnoma obkolili. General Tihomir Nikolić pričel jih je napadati iz Banje s 6 batalijoni pehote in 4 baterijami topništva. Druga kolona se pomika iz Negotina proti Zajčaru. Nadjati se je, da bodo vojaki zapeljano ljudstvo kmalo vkrotili in red napravili.

Bliza se **Lutrova svečanost**, a Angleško se vendar nič kaj ne pripravlja slaviti 10. novembra. Vendar temu se ne čudimo. Luter angleškemu ljudstvu ni kaj priljubljen. Tega

nam priča prigodek v anglikanski nadškofiji jorski. Pičlo število cerkvenih govornikov je namreč sprožilo misel, praznovati Lutrov rojstveni dan v slavni stolnici v Jorku s službo božjo in pridigo. Imenovani Lutrovi prijatelji so povabili tudi stolnega dekana k ti slavnosti. Dr. Arthur Purey-Cust je to odločno zanikal in je to podprl z dvojnimi pismom. On je te misli, da je danes le malo takih, ki bi potrdili vse, kar je Luter govoril ali storil. Prej pa pravi, da sedaj ni pravi čas za to, ker bi se le plamen podpihal, ki sedaj tli, in bi to žalilo sovornike, s katerimi sedaj živimo v miru. Ta mož pravi dalje, da bi raje videl, da bi vera svoje moči obračala na to, da se v svoji veri trde in pokrepčajo in odpravijo pregrehe, ki onečaste angličanstvo. Kristusu se ne povišuje čast, ako se Luter povišuje, to je njemu gotovo, in o tem nikakor ne dvomi. Kaj porekó na to nemški protestantje?

Kakor „*Moniteur de Rome*“ piše, se je sporazumljenja med sv. stolom in prusko „*pickelhaubo*“, jako malo nadjati, in svetuje **katoliški stranki na Nemškem**, bolj kakor kedaj, opreznim in edinim biti, ker bo nova postava posameznim škofijam toliko koristila, kakor nič. Komaj sto duhovnim se boče povrnitev dovolila, in odstaviti jih pa vlada sme, kadar se ji poljubi. Nijednega odstavljenih in pregnanih škofov niso še nazaj poklicali in na 1. aprila 1884 zgubi vlada že za to opravilo svoje pooblastenje. Vrh tega pa nemška vlada pravi, da se za večja dopuščanja nikakor ne more podati, kajti cerkev lahko čaka, ker ima zadosti časa na božjo pravico z veličanstveno mirnostjo čakati. — Če je ta izraz od strani pruske vlade resničen, je tudi nesramen; k toliki škodi, ki jo dela katoliški cerkvi, dodajati še zasmehovalno šalo in norčevanje, je vladi pač malo pristojno.

Iz **Pariza** se poroča, da bi v slučajih odstopa Challemel-Lacourovega ministerstvo za nauk in bogočastje prevzel Paul Bert, bivši minister za časa Gambette. Ako se vest vresniči, bodo na Francoskem za katoliško cerkev zopet žalostni dnevi napočili. Imenovanje bilo bi pa tudi za obstanek sedanjega ministerstva jako nevarno, ter bi na mah vse do tal porušilo, kar se je do sedaj polagoma dobrega storilo. Paul Bert je odločen in fanatičen sovražnik katoliške cerkve in ni še dolgo tega, ko ga ni bilo sram javno trditi, da je katoliška cerkev oziroma klerikalizma „*večni sovražnik* in nasprotnik vsake prostosti in civilizacije.“

Angleži si za žive in mrtve prizadevajo, da bodo pretečo vojsko med Francozi in Kitajci vničili, toda ne morejo nič pravega rezultata dobiti, ker jim Francozi ne zaupajo, kajti angleška sebičnost je celemu svetu znana. Zato se pa Angleži na severne Amerikance in Brasilijance obrniti mislijo, naj bi oni med Kitajem in Francozi posredovali. Da se ne

bodo branili mešetarije prevzeti, radi verujemo, ali manj verjetno se nam zdi, da bi se dali Francozi pogovoriti, dokler da jim Kitaj svojih pogojev do pike ne izpolni, in to tim manj, ker na Francoskem noben otrok ne verjame, da bi imeli Kitajci resnobno voljo se s Francozi sprijeti. Angležem se pa kitajski pogum mnogo večji zdi in za to si toliko prizadevajo, da bi Francoze pogovorili, da naj nekoliko odjenjajo.

Iz **Novoga Jorka**. V Massa-Mussetu so bili voljeni pri državnih volitvah republikanski kandidatje z veliko večino, v državi Novi Jork pa razen enega sami demokratje; v Pensilvaniji, Minnesoti in Nebraski so zmagali republikanci, v Virginiji, Novem Jerseju in Marilandu pa demokratje.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 6. nov. Včeraj zjutraj je bilo videti proti Tržiču velik ogenj. Kolikor sem zamogel zvedeti, je pogorelo v Kovorji dvema posestnikoma vse, ter tudi 8 govedin in 3 konji, tretjemu pa hlev. Začelo je goreti zjutraj ob 1/2 4. Misli se, da je bilo zažgano, ali po nerodnosti kakega ponočnjaka ali pa po hudobni roki. Neka žena, ki zarad ognja ni mogla več iz hiše, je bila zbežala v klet, kjer so jo potem, ko je ogenj že pojenjeval in je bilo mogoče v zidovje, našli že skoraj popolno nezavedno, ki je pa polagoma zopet okrevala. Ravno v tej fari, pa v drugi vasi, na Hudem je pogorela včeraj zvečer tudi ena kajža. Vžgalo se je menda po neprevidnosti, ker je imela gospodinja peko. Čudno, pa tudi žalostno je, da je bil v kovorski fari v kratkem času pol družega leta šestkrat požar. Pač usmiljenja in pomoči vredni ljudje!

Domače novice.

(*Večerno zabavo ali „juor fix“*) ima jutri večer „Sokol“ v gostilni „Bierhalle“ z govori, petjem itd. S tem se prično redne letošnje zabave „Sokolove“, ki bodo po boljših mestnih gostilnicah ob sobotah zdaj tu zdaj tam, da postanejo bolj različne in mnogovrstne. Jutri teden bo taka zabava v čitalnici. Tudi čitalnica bo pričela zdaj dajati svojim udom „besede“, kakor je navada o zimskem času.

(*Občni zbor družbe sv. Vincencija.*) V nedeljo 11. novembra t. l. ob petih popoldne obhaja družba sv. Vincencija svoj občni zbor v deški sirotišnici (Collegium Marianum). Želeti je, da bi občinstvo v mnogem številu zbor počastilo. *Predništvo družbe sv. Vincencija.*

(*Jesensko vreme*) se je danes pričelo, ker začel je dež liti. Ljubljana je kalna in narastla tako, da je je struga polna. To je dobro, bo vsaj poplakuila in odnesla nesnago, kar se je nabralo je o suhem poletju.

(*Lutrovo slavnost*) bode obhajala tudi tukajšnja protestantska občina v nedeljo 11. t. m. s slovesnim opravilom.

(*O železničnih kartah sem in tje*) na južni železnici, za ktere je prosil ljubljanski magistrat in kakoršne so v navadi že na Rudolfovi (gorenjski) železnici, je došel od vodstva južne železnice mestnemu magistratu odgovor, da za zdaj se tej prošnji še ne more vstreči, pa, da se bo že pozvedovalo, kako bi se to dalo napraviti, ter potem poročalo sem. Dobro bi res bilo, če bi take karte vpeljala tudi južna železnica, ker bi bila voznja potem vsaj nekaj ceneje.

vdarim jo — kam? Proti Šenčurju naj bo, saj ni daleč in streho ter posteljo bom že dobil. Ponoči se ne vidi nič, posebno če je temna, in če se popotniku kaj zgodi, ni tega ravno vesel, ker je večidel kaj neprijetnega. Jaz sem bil že daleč na polji, ko pridrdra za mano voz; mož, ki ima bič v roki, vstavi in praša, če bi morda ne maral prisesti se. I, zakaj ne? Peljal sem se potem do Šenčurja, pa bi bilo gotovo bolje, če bi bil šel peš, ker sem se res prav hudó prehladil v gorenjskem pihu, kar sem pa čutil še le drugi dan.

Kako se je začudil gospod župnik, ko sem stopil o ponočni uri že k njemu v sobo! Aj, prej strelo, kakor mene! Podá pa mi obe roki in me posadi na stol. Dobro, samo zebe me še. Večer je bil kratek, ker prijeten; pri večerji pridružil se nama je gospod kaplan in rekli smo marsiktero, da je ura v zvoniku že večkrat udarila. To je prijatna družba, kjer ne leté samo šale ali kratkočasna pripovedovanja, marveč resnobne reči, o katerih se nazadnje zedinim

misel; če vmes pade kak ocvirek za smeh in dobro voljo, tem bolje.

Spanje po taki zabavi je lahko in dobrodejno. Zjutraj sem si ogledal cerkev posebno znotraj. Krasna je! To ni več tistega lišpa, ki se je tu in tam videl, namreč da so bile svetnice, posebno pa Mati Božja, oblečene po sedanji noši, toraj Mati Božja tako, kakor se nosijo naše „*frajle*“. V šenčurskem altariju je bil prej sv. Jurij na konji in zmaj (lintvern) pod njim; videti je bilo toraj le konja in zmaja, svetnika pa skoro ne. Ne da bi hotel pregrešiti se, smelo rečem, da bi kaj tacega iskal le v menažerijah. Zdaj pa podoba sv. Jurija v velikem altariju kaže prosečega za vernike, konja ni videti in tudi zmaja ne. Pač je spredaj namalan sv. Jurij, kaj lepa slika, kakor tudi dve ob stranskih altarijih, ali tako ne povzdigne človeka, kakor ona v „*tronu*“! Šentjurčani smejo ponosni biti na svojo lepo cerkev ter hvalo peti za to tudi svojemu sedanjemu gosp. župniku.

(Dalje pril.)

Razne reči.

— Trapisti se bodo na Kranjskem naselili, kupili so namreč graščino Zavrh (Neudorf) pri D. M. v Dolu (Mariathal) in tam bodo v potu obraza zemljo obdelovali, kakor je že njih navada, več drugim kakor sebi na korist, molili pa in blagoslov božji klicali nad ubogi človeški rod.

— Gasilec apna čuvajte se! Na Českem je oslepil 18letni Josip Kaplanek, ki je apno gasil in mu je nekaj vroče, zjedave tekočine v oči brizgnilo.

— Prvi doktor je bil promoviran 7. novembra na praškiški univerzi. Bil je to deželni odbor koncipist, g. Franjo Fiedler. Profesor Zucker mu je izročil insignije (častna znamenja) doktorskega dostojanstva, ter mu v imenu Nj. Veličanstva poklonil krasen briljanten prstan, v kojem ste bili cesarjevi začetni črki vrezani.

— Afrikanski potovalcec, dr. Holub, bavi se poslednje dni v svoji domovini, predno zopet odide v vroče afrikansko podnebje. V soboto in nedeljo je bil v Pragi pri svoji materi ter se od nje poslovil. 18. t. m. zapustil bode Dunaj in 23. se bo že v Hamburgu na parniku „Union Steamship Company“ vkrcal, ki ga na Kap ponese. Prtljage ima 155 zabojev, ki so 360 stotov težki. Poleg najpotrebnejših za vsakdanjo življenje namenjenih reči ima s saboj tudi mnogo priprav za zemljemerstvo, orožje, priprave za lov, puške itd. Spremljevala ga bode njegova mlada žena, Dunajčanka, s katero se je še le pred nekaj dnevi poročil, in pa njegova dekla „Bella“, zamorsko dete, ki ga je po celi Evropi spremljevala. Za priročnike in hlapec ima šest korenjakov in sicer dva iz Dunaja, jednega Dolenje-Avstrijanca, jednega Čeha, jednega Moravca in jednega Madjara, vsi skozi in skozi zanesljivi možje, ki jih že od poprej pozná ali pa so mu bili dobro priporočani. Potovanje po osrednji Afriki je jako, da smrtno, nevarno. Bojevatv se jim je ne le samo z divjimi zverinami, temveč tudi z divjaki samimi, ki so silno krvoločni in pa lakomni.

— Velikansko dedščino dobilo bo 66 Poljakov po umrlem stricu, bivšem poljskem generalu Petru Sulkovskomu v Bostonu. Zapuščina znaša v gotovini 35 milijonov dolarjev, vrh tega pa še velikanska posestva. Ranjki je že 1839 leta umrl in še le sedaj zasledili so srečni dediči velikansko premoženje, ki je že 44 let v bostonski banki naloženo. Sreča, kajti čez 6 let bilo bi kakor zastarano zapadlo državi.

— Požar. Kakor svoj čas na Dunaji, pred kratkem v Londonu, tako je gorel v Berlinu nakopičen les, da je v temni noči razsvetljeval vso okolico, strah in grozo zavdajal okoličanom. Pogasiti tega ni mogoče, le toliko se obvaruje, da se ogenj ne širi dalje.

— Trije so bili, ki so ves okraj Neuilly pri Parizu v strahu imeli, in redarstvo za nos vodili, dokler ni po ženi vse na dan prišlo. Takrat, pred kakim tednom, ko so se z redarji streljali, so tovariši sami ranili tovariša, po imenu Aleksis Derbary, in ta je bil v jetniško bolnišnico prenešen. Njegova tovariša sta Peter Teinen iz Luksenburga in nekov Alfonz Marquellit iz Vagesvo, po 27 in 28 let stara, oba uže zaradi ropu kaznovana. Ranjeni Derbary je pri sodnijskem zaslišanji povedal, da je zahajal k ženi, ki je ravno sedaj zaprta v ženski jetnišnici. Ta ženska je bila zaslišana, in je imenovala nekega Marqueta, tovariša nje ljubice. Ta pa je bil policiji dobro znan, vedeli so, da ima zmirom revolver pri sebi. Ko so za-nj zvedeli, opazovali so ga dan in noč, poslali ovaduha za njim, ki se je tovariša hlinil, in ga tačas, ko so ga imeli prijeti, motil. Marqueta so zgrabili, na tla vrgli, zvezali, še preden je mogel revolver iz žepa potegniti. Na poti v zapor je rekel, da bi bil vstrelil pet redarjev, a poslednjič samega sebe. Tovariša Petra so tudi v slaboznani hiši spečega zasledili. Poleg postelje je bilo bodalo in samokres, a še preden je prišel do njega, je bil vže zvezan.

— Krvolok. V ruskem mestu Kovno zaklal je 25. septembra zjutraj osemnajstletni čevljarški učencec svojega mojstra in njegovo ženo s krivcem, ter je njuna trupla v velik kovček zaprl. Ko sta se otroka zbudila in jokati začela, prinese jima nečloveški učencec zajutrek; potem ju posadi na peč, v peči gromado zakuri, hišo od znotraj zažge in zaklene, sam se pa hladnokrvno v gostilno poda. Ko je plamen že pri oknih na plano bruhnil, ljudje skupaj pritisejo in vlomijo vrata. Otroka na peči sta se bila že v gostem dimu zadušila. Ker starih dveh ni bilo nikjer videti, mislili so, da ju ni doma in so začeli na plano nositi, kar se je ravno še rešiti dalo. Naposled pridejo tudi do težkega kovčka. Ker ga ne zmorejo, prime nekdo za sekuro in ga s silo odpro. Kak grozoviti prizor, si je lahko misliti. Čudno, česa je človek brez vere zmožen.

Telegrami „Slovenca“.

Belgrad, 8. nov. Kraljeve čete vzele so vse glavne tabore vstajnikov pri Cestobrodici in na višini Kalafat ter zajele ali razpodile povsod puntarje. Pričakovati je, da bo mir zopet kmalu napravljen povsod.

Darila za „Národní Dom“.

	Presek	9954 gl.	56 kr.
Ribnica 13 × 13 × 13 = 1/18. 13.	1	69	—
František Pojmon, župnik v Zeletavě	2	—	—
Andrej Razlag, zastopnik banke „Slavije“ v Brezicah	1	35	—
I. Benigar, prof. v Zagrebu nabral iz Sarajeva:	14	32	—
Eranjo Oblak, računski svetnik	2	—	kr.
Janko Pogorelec, računski oficijal	1	—	—
Vkupa	3	—	—
Wutti, zastopnik banke „Slavije“ na Vočilu	—	10	—
Iz pušice v kavarni „Merkur“	—	65	—
František Müller, faraš v Bošileci	1	—	—
Franjo Kovač, zastopnik banke „Slavije“ v Ložu	2	14	—
Iv. Jazbec v Zagrebu	1	—	—
Družba pri Jerneji na Št. Peterski cesti III. donesek	25	—	—
Franjo Prislán, zastopnik banke „Slavije“ v Porizlah	1	59	—
Josip Lejčar v Starem Sedlu	—	20	—
Jan Pitliček, faraš v Metylovicích	1	—	—
Mraček Ad., faraš v Hartlikove	—	50	—
Iz Ložke doline:			
Jak. Vilar	4	—	kr.
Jurij Volčič	4	—	—
Jul. Rozina	2	—	—
Iz pušice pri g. Greg.	2	—	—
Lahu	2	—	—
Iz pušice pri g. Mat. Gregoriču	2	89	—
Iz pušice v Čitalnici	8	56	—
Vkupa	23	45	—
Ivan Šega, zastopnik banke „Slavije“	1	43	—
Josip Matyač v Starnovu	1	—	—
Vkupa	10035	gl.	98 kr.

Dunajska borza.

8. novembra.

Papirna renta po 100 gl.	78	gl.	60	kr.
Sreberna	79	—	40	—
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98	—	90	—
Papirna renta, davka prosta	93	—	30	—
Ogerska zlata renta 6%	120	—	—	—
„ „ 4%	86	—	60	—
„ „ papirna renta 5%	85	—	15	—
Kreditne akcije 160 gl.	277	—	70	—
Akije anglo-avstr. banke 120 gl.	106	—	50	—
„ avstr.-ogerske banke	839	—	—	—
„ Länderbanke	107	—	50	—
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu	630	—	—	—
„ državne železnice	313	—	20	—
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	217	—	70	—
4% državne srečke iz l. 1854 250 gl.	119	—	50	—
4% „ „ 1860 500	132	—	—	—
Državne srečke iz l. 1864 100	169	—	25	—
4% „ „ 1864 50	168	—	—	—
Kreditne srečke 100	169	—	25	—
Ljubljanske srečke 20	23	—	—	—
Rudolfove srečke 10	19	—	25	—
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	103	—	—	—
„ Ferdinandove sev.	104	—	75	—
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	—	—	—
London	120	—	40	—
Srebro	—	—	—	—
Ces. cekini	5	—	71	—
Francoški napoleond.	9	—	57	—
Nemske marke	59	—	10	—

Umrli so:

6. novembra. Marija Čad, gostija, 74 let, Kravja dolina št. 5, starost. — Avgusta Učak, malarjeva hči, 2 1/4 leta, Krakovski nasip št. 14, krup.

V bolnišnici:

3. novembra: Marija Kristane, dninarica, 35 let, za otrpnenjem srca.

Eksekutivne dražbe.

10. novembra. 1. e. džb. pos. Jakob Vodnik iz Zaloga, 2000 gl. Ljubljana. — 1. e. džb. Matija Bizjak iz Rake, 1529 gl. Krško. — 1. e. džb. pos. Janez Sevec, 836 gl. Metlika. — 1. e. džb. pos. Ivo in Katra Stejsinski iz Vidošič, Metlika. — 1. e. džb. pos. Jernej Poženil iz Kamnika, 711 gl. Vrhnika. — 1. e. džb. pos. France Hočevar iz Pijave gorice, 1579 gl. Ljubljana. — 1. e. džb. pos. Marija Jaklič iz Podgorice št. 21. Lasiče.

Dr. Dominkuš-eva svečanost v Mariboru,

ktera se je bila odložila zaradi smrti njegove matere, se bo vršila v nedeljo 11. t. m. Banketa se bodo udeležile, kakor samo ob sebi umljivo, tudi dame. Začetek svečanosti ob 7. uri zvečer.

Odbor slov. čitalnice.

Št. 88.

Razglas.

15. nov. t. l. ob 10. uri zjutraj

bo zmanjševalna dražba za postavljenje nove strehe na stolpu farne cerkve v Višnjigori, ktera je cenjena na 1618 gl. 40 kr.

Vsak licitant more vložiti „vadium“ 161 gl. 84 kr.

Pogoji se zvedo v farovžu.

Cerkveno-stavbeni odbor v Višnjigori, 6. oktobra 1883.

Jak. Razpotnik, načelnik.

Breviarium Romanum

4 vol. mala 8°. 1879,

(8) založil

Miroslav Pustet v Reznem.

Vsako polo tega brevirja pregledala in potrdila je pred tiskom S. Rituum Congregatio v Rimu; oziralo se je kolikor mogoče na posebno zložnost molivec; glavni deli in odlični prazniki brevirja so po priljubljenem dunajskem strokovnjaku gospodu prof. Kleinu najspodobnejše ilustrirani s krasnimi izvrnimi podobami in sicer: Pars Hiemalis z 9, Pars Vernalis s 15, Pars Aestivalis z 10 in Pars Autumnalis s 7 podobami.

Neprecenljiva prednost novega brevirja je gotovo njegova popolnost in pravilnost; mnogo v dosedaj izišlih izdajah nepopravljenih pogrškov in pomanjkljivosti odstranilo se je najskrbnejše.

Ta v štirih zvezkih izdani, različno vezani brevir, ki se vsled svoje trdnosti in ličnosti ne boji nobene kritike, prodaja podpisana bukvarna gledé na kakovost vezanja po sledečih cenah: 21 gl., 22 gl., 24 gl. itd.

Posamezne pole zahtevajočim radi pošljemo na ogled.

Prednosti tega brevirja, pravi nek presojalec, so pač tako velike, da ga mora vsak duhovnik z največim veseljem pozdravljati. Zlasti zaradi najnovejših praznikov in na novo vpeljanih votivnih officij, tega brevirja ne bo mogel nikdo duhovnikov pogrešati.

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.